

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Робоча програма
навчальної дисципліни
"РЕКРЕАЦІЙНІ КОМПЛЕКСИ СВІТУ"
для студентів напряму підготовки
6.140103 "Туризм"
усіх форм навчання

Затверджено на засіданні кафедри туризму.
Протокол № 2 від 15.10.2013 р.

Укладачі: Єрмаченко В. Є.
Зима О. Г.
Дехтяр Н. А.
Алдошина М. В.

P58 Робоча програма навчальної дисципліни "Рекреаційні комплекси світу" для студентів напряму підготовки 6.140103 "Туризм" усіх форм навчання / укл. В. Є. Єрмаченко, О. Г. Зима, Н. А. Дехтяр та ін. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 54 с. (Укр. мов.)

Розглянуто питання вивчення науково-методологічних підходів і теоретичних засад управління рекреаційною діяльністю, наведено плани лекцій, тематичний план навчальної дисципліни за модулями і темами. Подано питання для самостійного опрацювання, плани семінарських занять, а також систему контролю знань студентів.

Рекомендовано для студентів напряму підготовки 6.140103 "Туризм" усіх форм навчання.

Вступ

Далеко не завжди регіон (певна локальна територія) володіє достатніми рекреаційними ресурсами, має явно виражений туристичний потенціал і розвинену інфраструктуру, здатну забезпечити перебування туристів на гідному рівні. У такому випадку туристичні потоки формуються стихійно, начебто самі собою, і розвиток галузі послідовно проходить ті ж етапи, що й інші галузі даного регіону. Туристичний напрям вже має певну популярність, і мінімальна кількість відпочиваючих у будь-якому випадку гарантується. Зрозуміло, якщо не відбувається різких змін ділового оточення і не наступають непередбачені обставини. Тоді чітке планування обсягів виробництва і споживання туристичної продукції, а також супутніх товарів і послуг не є основним завданням місцевої влади, їх функції зводяться до підтримання сприятливого інвестиційного середовища в цілому. Відсутність підвищеної уваги до туристичної галузі в цьому випадку може призвести до негативних наслідків, якщо окремо не провадиться аналіз і оцінка сукупного впливу функціонування підприємств на економіку регіону та національну економіку, причому необхідні прогнози як на короткостроковий, так і довгостроковий період.

Якщо традиційно країна або регіон не є відомими на туристичному ринку і не викликають певних асоціацій, тобто не є пізнаваними за межами найближчого оточення; крім того, відсутня практика використання рекреаційних ресурсів, необхідно розробити послідовність етапів розвитку туристичної галузі, причому найважливішою гарантією виконання запланованих заходів є їх застосовність до певної території. У процесі конкретизації загальної (державної) стратегії слід враховувати всі особливості кожного регіону. Можливі випадки, коли стратегію, успішно реалізовану на багатьох напрямках, доводиться відхиляти через незначні на перший погляд невідповідностей місцевих умов запитуваним.

Територіальний аспект планування туристичної інфраструктури передбачає прийняття однієї альтернатив з двох можливих. У першому випадку всередині регіону будується мережа туристичних маршрутів, яка повинна захоплювати мінімальну площу і в той же час включати різні

види активності і найбільш цікаві для відвідування об'єкти. В умовах браку фінансування, капітальних і людських ресурсів все зусилля спрямовуються в т.зв. "туристичну зону", яка є в якійсь мірі закритою від місцевого населення і більш наближеною до звичного оточення іноземних гостей. Як правило, вона зовні показує більш високий рівень життя країни і лояльність до чужорідних традицій. У другому випадку туристична інфраструктура будується на основі існуючих об'єктів, що відносяться до інших сфер діяльності, і припускає залучення туристів в національну культуру під час відпочинку.

Актуальність вивчення дисципліни полягає у вирішенні питань, на які необхідно отримати відповідь на попередньому етапі планування в'їзного туризму: який сегмент потенційних туристів повинен стати основним споживачем послуги (виду туризму); з якою країною (країнами) належить налагодити довгострокове співробітництво; яким чином можна забезпечити для туристів, які прибули з-за кордону, звичне оточення, в якому іноземні громадяни не будуть відчувати себе незатишно; які непередбачені обставини і нестандартні ситуації можуть виникнути і яким має бути порядок дій у разі їх настання.

Метою навчальної дисципліни є вивчення умов формування, розвитку та розміщення територіально-рекреаційних комплексів, ознайомлення з системами організації діяльності населення для відновлення фізичних і духовних сил, моделями державної підтримки рекреації як соціально значущого процесу.

Предметом навчальної дисципліни є процеси формування та розвитку рекреаційної галузі, що забезпечує реалізацію різноманітних рекреаційних потреб населення, сприяє оздоровленню нації, підвищенні працездатності, розвитку фізичних і духовних якостей членів суспільства.

Об'єкт дослідження – світові та регіональні системи і комплекси рекреаційно-туристичної спеціалізації, рекреаційний комплекс України.

Основні завдання дисципліни:

визначення теоретичних основ формування і факторів розвитку рекреаційних комплексів, їх спеціалізації та видів у сучасних умовах;

дослідження зарубіжного та вітчизняного досвіду створення та функціонування рекреаційних комплексів;

аналіз функціональної, галузевої та територіальної структури

рекреаційно-туристичного комплексу України;

Структуру навчальної дисципліни наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Структура навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна: підготовка бакалаврів	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3, у тому числі: змістовних модулів – 2, завдання для самостійної роботи	Шифр та назва галузі знань: 1401 "Сфера обслуговування"	Нормативна. Рік викладання – 3. Семестр – 1 (5)
Кількість годин за змістовними модулями: модуль 1 – 54 години, модуль 2 – 54 години, усього – 108 годин	Шифр та назва напрямку підготовки: 6.140103 "Туризм"	Лекції (теоретична підготовка) – 18 годин. Практичні (семінарські заняття) – 16 годин. Індивідуальна робота та консультації – 6 годин. Самостійна робота – 68 годин
Кількість тижнів викладання навчальної дисципліни: 17. Кількість годин на тиждень – 2	Освітньо- кваліфікаційний рівень: бакалавр	Вид контролю: іспит

1. Кваліфікаційні вимоги до студентів

Навчальна дисципліна "Рекреаційні комплекси світу" є нормативною у циклі підготовки бакалаврів туристичних спеціальностей.

Теоретичною базою вивчення дисципліни "Рекреаційні комплекси світу" є навчальні дисципліни "Діяльність туристичної організації", "Організація туризму", "Географія туризму".

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів з економічною літературою та нормативно-правовими актами.

Після вивчення дисципліни студент має знати (вимоги в тому числі відповідно до галузевих стандартів вищої освіти):

принципи діяльності людини при здійсненні рекреаційного процесу, визначення ролі суспільства й природних рекреаційних ресурсів у забезпеченні рекреаційних потреб;

характеристику основних лікувальних ресурсів, поширених в Україні та інших країнах світу;

теоретичні положення щодо формування спеціалізованих рекреаційних систем різного територіального охоплення;

основні підходи до вдосконалення системи збалансованого забезпечення рекреаційних потреб населення України та раціонального використання національних рекреаційно-туристичних ресурсів;

методи розрахунку рекреаційного навантаження та принципи планування місткості рекреаційних територій;

практичні рекомендації щодо впровадження засад сталого розвитку туризму у діяльність туристичних напрямків (дестинацій);

Наукові та професійні компетентності дисципліни складаються з умінь:

аналізувати сучасний стан та перспективи ефективного й оптимального розвитку і розміщення всіх складових рекреаційних комплексів;

застосовувати принципи й методи регулювання соціально-економічного розвитку рекреаційних регіонів;

володіти методами аналізу потенціалу рекреаційно-туристичних регіонів та будувати їх раціональну територіальну організацію;

оцінювати ефективність санаторно-курортної діяльності в країні, надавати рекомендації щодо організації спеціалізованих оздоровчих та медичних турів;

проводити комплексні дослідження функціонування замкнених (цілісних) туристичних зон.

Кваліфікаційні вимоги до студентів відповідно до кластерів компетентностей наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Соціальні, інструментальні та наукові компетентності

Кластер компетентностей	Зміст компетентностей
1	2

Знання	Після вивчення курсу навчальної дисципліни студент повинен знати: основні показники, що характеризують тенденції розвитку світового ринку туристичних послуг; особливості функціонування світового культурного, політичного та соціального середовища
--------	--

Закінчення табл. 2

1	2
	організаційно-економічний механізм підвищення конкурентоспроможності національних підприємств, зокрема тих, що відносяться до сфери послуг; теоретичні та практичні засади правового регулювання туристичної галузі на рівні регіону, держави та міжнародної економіки
Уміння	Після завершення вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти: досліджувати динаміку та структуру міжнародних туристичних потоків, виділяти та оцінювати їх якісні характеристики; визначати напрями удосконалення державної політики у галузі туризму з огляду на існуючу стратегію розвитку регіонів країни; розробляти стратегії розвитку рекреаційних територій, формувати інформаційно-комунікаційну мережу між підприємствами та зовнішнім середовищем; відстежувати рівень завантаження ринку та приймати заходи із передбачення можливих криз
Комунікація	Після завершення вивчення навчальної дисципліни студент має бути здатним: здатність використовувати набуті практичні навички у процесі взаємодії з представниками органів місцевого самоврядування, контролюючих міністерств та відомств; здатність використовувати набуті базові уявлення про сучасні передові технології у процесі постановки задачі організації діяльності туристичного підприємства перед фахівцями профільних галузей; розуміння соціальної відповідальності туристичного підприємства

Автономність і відповідальність	<p style="text-align: center;">Після завершення вивчення навчальної дисципліни студент повинен володіти такими здібностями:</p> <p>використовувати набуті теоретичні знання і практичні навички з метою використання методологічного апарату навчальної дисципліни для вирішення теоретичних і прикладних задач, що постають перед фахівцями туристичної галузі;</p> <p>використовувати набуті професійні знання і практичні навички під час аналізу державних і регіональних програм, заходів щодо організації туристичної діяльності, надання рекомендацій щодо удосконалення планування туристичних регіонів з урахуванням сучасних потреб національних виробників та головних тенденцій розвитку світової туристичної галузі; у процесі визначення туристичного потенціалу регіону з метою його подальшого використання у туристичній діяльності та розробки стратегій розвитку туристичного напрямку</p>
------------------------------------	--

2. Тематичний план навчальної дисципліни

З самого початку вивчення дисципліни кожен студент має бути ознайомлений з програмою дисципліни і формами організації навчання, із структурою, змістом та обсягом кожного навчального модуля, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання навчальної роботи.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Навчальний модуль – це відносно окремий самостійний блок дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план навчальної дисципліни наведено у табл. 3.

Таблиця 3

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Тема	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	Індивідуальна робота та консультації	Самостійна робота
Змістовний модуль 1. Рекреаційна географія				
Тема 1. Рекреація та рекреаційна діяльність як галузь наукового пізнання. Теоретичні основи формування рекреаційних комплексів	2	2	1	8
Тема 2. Формування та структура рекреаційної галузі. Класифікація та методи оцінки	2	2	1	8

рекреаційних ресурсів				
Тема 3. Рекреаційне районування світу	4	2	–	10
Тема 4. Рекреаційне районування України. Формування та регіональні перспективи розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України	2	2	–	8
Разом годин за модулем 1	10	8	2	34
Змістовний модуль 2. Рекреологія				
Тема 5. Рекреологія як наука. Рекреаційна система	2	2	1	8
Тема 6. Основи курортології	2	2	1	9
Тема 7. Медичний туризм	2	2	1	9
Тема 8. Рекреаційне природокористування й охорона природи у рекреаційних комплексах	2	2	1	8
Разом годин за модулем 2	8	8	4	34
Усього	18	16	6	68

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Змістовний модуль 1. Рекреаційна географія

Тема 1. Рекреація та рекреаційна діяльність як галузь наукового пізнання. Теоретичні основи формування рекреаційних комплексів

1.1. Історичні передумови виникнення теорії рекреації. Основні терміни та визначення

Різні підходи до визначення дозвілля. Чинники, що впливають на рекреаційну поведінку. Структура часу, яким володіє особистість та суспільство: робочий та позаробочий час. Складові позаробочого часу. Вільний час суспільства. Особистий вільний час. Історичний розвиток форм дозвілля.

1.2. Сутність та важливість рекреаційної діяльності

Визначення рекреаційної системи. Функціональні підсистеми за видами рекреаційної діяльності. Принципи організації повноцінного рекреаційного середовища: інтегрування природних і штучних компонентів, екологічного зонування. Ландшафти інтенсивного і екстенсивного використання. Кількісні параметри оцінки природоохоронних заходів. Критерії естетичної цінності ландшафту. Види рекреації: пасивна, активна. Класифікація видів рекреаційної

діяльності за: соціальними функціями й технологіями, характером організації, кількістю учасників, ознакою переміщення. Сезонність рекреації. Функціональні типи територіальних рекреаційних систем: лікувальні, оздоровчі, спортивні, пізнавальні, розважальні, сакральні, відновлювальні, виробничі. Природне і урбанізоване рекреаційне середовище. Властивості рекреаційних систем.

1.3. Основні соціальні функції рекреаційної діяльності

Форми рекреації: інклюзивна, щоденна, щотижнева, наприкінці робочого року. Компенсаторна і розширена рекреаційна діяльність. Функції рекреації. Керівництво Всесвітньої Ради з подорожей і туризму з питань розвитку туризму. Рекомендації "Порядку денного на 21 ст. для галузі подорожей і туризму: у напрямку екологічно сталого розвитку". Завдання Стратегії економічного і соціального розвитку України; Державної стратегії регіонального розвитку України. Завдання та історія становлення екологічної освіти.

1.4. Економічна ефективність рекреаційної діяльності

Головна мета і завдання державної регіональної політики. Визначення депресивного (проблемного) регіону. Заходи державної підтримки депресивних територій. Головні напрями державного сприяння економічному і соціальному розвитку регіонів.

Економічний вплив туризму: прямий дохід, витрати на інфраструктуру, підвищення цін, економічна залежність, сезонність. Соціально-культурний вплив: культурні конфлікти, соціально-культурні протиріччя. Ресурсний потенціал. Розподіл території України на три групи туристичних регіонів. Етапи формування ефективності використання ресурсного потенціалу туристичної галузі регіону.

Література: [2; 3; 10; 12; 21; 26; 52 – 55; 57; 81; 101].

Тема 2. Формування та структура рекреаційної галузі.

Класифікація та методи оцінки рекреаційних ресурсів

2.1. Структура рекреаційної галузі

Таксономічна ієрархія туристичних територій. Системи розселення. Форми, типи і види розселення. Види рекреаційних систем: урбанізовані, рекреаційно-урбанізовані, неурбанізовані. Форми рекреаційного розселення: дисперсна, моноцентрична. Особливості екосистем розселення. Територіальна рекреаційна система. Склад біосоціальної системи. Загальне навантаження і загальне рекреаційне навантаження

на систему, індекс рекреаційного навантаження. Пороги задоволення рекреаційних потреб. Граничний підхід для визначення моделі рекреації. Шість гіпотез перспективного відпочинку.

2.2. Чинники впливу на діяльність рекреаційної галузі

Прямий, опосередкований і індукований вплив туристичної діяльності на розвиток національної та регіональної економіки згідно методики Всесвітньої Ради з подорожей і туризму. Прямий і загальний внесок галузі подорожей і туризму. Основні показники діяльності туристичної галузі світу та України.

2.3. Класифікація рекреаційних територій

Туристично-оздоровчий та пізнавально-туристичний тип рекреаційного туризму. Характеристики рекреаційно-туристичних ресурсів. Три основні підходи до оцінки рекреаційно-туристичних ресурсів: медико-біологічний (фізіологічний), психолого-естетичний, технологічний. Структура рекреаційного середовища. Три групи туристичних ресурсів: рекреаційні (природні), історичне та культурне минуле країни, сучасні здобутки країни. Огляд туристичних ресурсів України. Особливості використання та оцінки історико-культурних туристичних ресурсів. Класифікація пам'яток культури. Методика В. Мацоли для оцінки рекреаційної значущості територій. Основні положення Закону України "Про охорону культурної спадщини". Класифікація об'єктів культурної спадщини згідно Закону. Державний реєстр національного культурного надбання. Подієві заходи. Об'єкти науки і техніки як новий вид культурної спадщини.

2.4. Методи оцінки рекреаційного потенціалу території

Ресурси спеціалізованого та багатоцільового використання. Поняття природного рекреаційного потенціалу. Процедура оцінювання природних ресурсів. Методика оцінки природного рекреаційного потенціалу. Формула оцінки потенціалів окремих родовищ природних рекреаційних ресурсів. Формула оцінки потенціалів кліматолікування. Сумарна рекреаційна ємкість туристичних угідь. Натуральні показники оцінки рекреаційно-природного потенціалу. Показники, що використовуються для рекреаційного районування території. Розвиток концепцій економічної оцінки природних ресурсів. Стійкість природного середовища проти рекреаційних навантажень. Загальне, стадійне, одночасне навантаження.

Література: [2; 3; 5; 11; 12; 14; 22; 24 – 28; 39; 58; 60 – 62; 72; 102; 105].

Тема 3. Рекреаційне районування світу

3.1. Головні підходи та принципи районування відповідно до вимог рекреації

Основні районоутворюючі фактори у міжнародному туризмі. Ресурси першого порядку: погодно-кліматичні, водні, ландшафтні. Ресурси другого порядку: флоро-фауністичні, геологічні, геоморфолого-орфографічні. Погодно-кліматичні комплекси світу. Характеристика ландшафтних ресурсів світу. Мегаструктури "узбережжя теплих морів". Водні і лісові ресурси регіонів світу. Види суспільно-історичних ресурсів. Визначення культурно-інформаційної системи.

3.2. Досвід функціонування світових рекреаційних комплексів

Характеристика міжнародних туристичних потоків. Найпривабливіші країни на ринку міжнародного туризму. Рекреаційно-туристичні райони за регіонами світу. Характеристика найвідоміших лікувально-оздоровчих курортів за країнами світу. Європейська класифікація лікувальних ресурсів. Діяльність Європейської Асоціації курортів. Сучасні тенденції у розвитку курортного господарства світу.

Література: [2; 3; 6; 15; 19; 22; 23; 29; 34; 43; 48; 51; 52; 59; 75; 96; 97; 103].

Тема 4. Рекреаційне районування України. Особливості формування та розвитку регіональних туристично-рекреаційних комплексів

4.1. Історичний розвиток медичних рекреаційних ресурсів

Розвиток санаторно-курортної справи в Україні. Основні види ресурсів для організації курортного лікування. Рекреаційні райони України. Курортно-рекреаційні заклади. Зони округу санітарної (гірничо-санітарної) охорони. Управління у сфері діяльності курортів. Типи курортів України: бальнеологічні, грязьові, кліматичні, змішаного типу, з унікальними природними факторами. Курорти державного та місцевого значення. Медичний профіль (спеціалізація курортів).

4.2. Законодавчі основи рекреаційної діяльності в Україні

Нормативи впливу на навколишнє середовище. Екологічна квота. Рекреаційне навантаження. Рекреаційна ємність. Рекреаційний потенціал. Рекреаційний кадастр. Основні підходи до встановлення норм

рекреаційного навантаження: визначення точних кількісних норм та методика меж допустимих змін. Склад природних рекреаційних територій і ресурсів. Склад рекреаційних соціально-побутових ресурсів.

Правовий режим природних рекреаційних територій. Нормативно-правові документи, що регулюють використання рекреаційних ресурсів в Україні. Основні стандарти ISO для сфери туризму.

4.3. Міжнародний досвід планування туристичних рекреаційних комплексів

Цикли рекреаційної діяльності. Елементарне рекреаційне заняття. Тип рекреаційної діяльності як угруповання елементарних рекреаційних занять. Життєвий цикл рекреаційної діяльності. Суспільно необхідний рекреаційний час. Основні підходи до розрахунку допустимого рекреаційного навантаження на природні території.

4.4. Основні туристичні райони України та їх характеристика

Курорти Південного берегу Криму. Курорти півдня України. Курорти Українського Полісся, Західного Поділля, Придніпров'я. Офіційний перелік населених пунктів, віднесених до курортних.

Література: [1; 2; 4; 9; 13; 16; 17; 33; 37; 40; 44; 47; 67; 68; 79; 93; 100].

Змістовний модуль 2. Рекреологія

Тема 5. Рекреологія як наука. Рекреаційна система

5.1. Суб'єкт, об'єкт та метод рекреології

Визначення і принципи рекреології. Об'єкт і предмет дослідження загальної рекреології. Курортологія як наука. Основні розділи курортології: бальнеологія, бальнеотерапія, бальнеотехніка, грязелікування, медична кліматологія, кліматотерапія, курортографія. Завдання рекреаційної архітектури. Курортно-рекреаційна економіка. Збалансоване природокористування. Екологія людини.

5.2. Вихідні постулати та основні поняття рекреології

Шість вихідних постулатів рекреології. Ландшафтно-діяльнісний принцип В. С. Преображенського. Рекреаційні потреби індивіда. Рекреаційні потреби суспільства. Рекреаційне заняття. Рекреаційний простір. Елементи оцінки рекреаційного потенціалу території. Три рівні рекреаційного потенціалу: достатній, помірний, низький. Цілі міждисциплінарних досліджень. Міждисциплінарний та системний підхід до оцінки рекреаційного потенціалу.

5.3. Основні концепції рекреології

Політекономічна, соціокультурна, технологічна концепція рекреології. Гуманоцентризм. Екологоцентризм. Історичні передумови виникнення концепції сталого розвитку. Економцентризм. Антропоцентризм. Потенційна ємність туризму за визначенням ЮНВТО. Чинники негативного впливу туристичної діяльності. Натуроцентризм. Техноцентризм.

Література: [2; 7; 18; 28; 35; 38; 46; 49; 53; 70; 71; 73; 78; 86; 91; 98].

Тема 6. Основи курортології

6.1. Класифікація та основні типи курортів

Історія становлення найвідоміших курортів світу. Особливості лікувально-оздоровчого туризму. Бальнеологічні, грязьові (пелоїдні), кліматичні курорти. Визначення клімату та погоди. Основні кліматичні чинники. Класифікація кліматів з погляду рекреаційної діяльності. Чинники кліматолікування: температура повітря, атмосферний тиск, вологість повітря, вітер. Ефективна температура. Еквівалентно-ефективна температура. Радіаційна еквівалентно-ефективна температура. Класифікація погод Федорова-Чубукова. Схема оцінки погод згідно з потребами кліматотерапії. Три ступені метеореакцій.

6.2. Планування курортної діяльності

Завдання курортології. Основні визначення: курорт, лікувально-оздоровча місцевість, особливо цінні та унікальні природні ресурси, загальнопоширені лікувальні природні ресурси, медичний (бальнеологічний) висновок, курортна справа. Найпоширеніші визначення реабілітації. Фізіатрія (фізична медицина). Аспекти реабілітації: медичний, фізичний, психологічний, професійний, соціальний, економічний. Медична реабілітація. Етапи лікувального процесу. Загальні принципи медичної реабілітації.

6.3. Державна підтримка розвитку курортів

Мета санітарної охорони курортів. Основні положення Закону України "Про курорти". Державний кадастр природних територій курортів України. Державний кадастр природних лікувальних ресурсів України. Основні нормативно-правові документи, що встановлюють перелік та статус курортів України. "Декларація тисячоліття". Тенденції розвитку галузі охорони здоров'я в світі. Історія профспілкового руху. Роль профспілкової діяльності у забезпеченні відпочинку та реабілітації.

Спільні проблеми та протиріччя у функціонуванні національних систем охорони здоров'я відповідно до досліджень Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ). Категорії медичних послуг міжнародної практики: первинна медична допомога, вторинна медична допомога, високоспеціалізована (третинна) медична допомога. Приклади національних систем охорони здоров'я за деякими країнами світу. Показники ВООЗ для визначення рівня доступу до медичних послуг та здоров'я населення.

Література: [2; 4; 5; 18; 26; 31; 37; 63 – 65; 69; 76; 77; 82; 83; 85; 88; 94; 95; 99; 104; 106].

Тема 7. Медичний туризм

7.1. Принципи організації санаторно-курортної діяльності

Особливості функціонування лікувально-оздоровчих закладів. Активний та пасивний (опосередкований) характер оздоровчої дії природних лікувальних ресурсів. Відмінність між лікувальними та реабілітаційними заходами. Типова структура санаторії. Визначення тривалості лікування у санаторії. Особливості оздоровлення у санаторіях-профілакторіях. Загальнокурортний режим. Санаторний режим. Види санаторного режиму: індивідуальний (щадний, щадно-тренувальний, тренувальний, напівліжковий, ліжковий).

7.2. Ресурси оздоровчо-лікувального туризму. Класифікація лікувальних чинників

Природні лікувальні чинники: природно-кліматичні, санітарно-гігієнічні, естетичні. Класифікація лікувальних фізичних чинників: за фізичною природою і походженням; за формами перетворення енергії чинника на первинні фізико-хімічні процеси; за способом впливу на організм; за особливостями відповідних реакцій організму). Лікувальні методи.

7.3. Методи фізіотерапії

Бальнеотерапія. Кліматотерапія. Грязелікування. Підходи до класифікації мінеральних лікувальних вод: штучні мінеральні води за діючою речовиною (Шульц Ч. Г.); типи природних мінеральних вод відповідно до Директиви № 2009/54/ЕС (у країнах ЄС); за бальнеологічними групами (в Україні). Радонові, сульфідні, вуглекислі, термальні мінеральні води. Поширення родовищ мінеральних вод в

Україні, найбільші курорти на їх основі. Основні положення Державного стандарту України ДСУ-878-73 "Води мінеральні питні".

Генетичні типи лікувальних грязей: торф'яні, мулові солоних водойм (сульфідні), мулові прісних водойм (сапропелеві), псевдовулканічні. Найкрупніші родовища лікувальних грязей в Україні. Типи лікувальних грязей за основними фізико-хімічними показниками.

Озокеритолікування. Парафінолікування. Нафталанолікування. Лікування глиною.

Методи кліматотерапії: геліотерапія, аероіонотерапія, морська аеротерапія, таласотерапія, мікрокліматотерапія, спелеотерапія. Водолікування (гідротерапія). Кінезотерапія. Іпотерапія. Ландшафтотерапія.

Методи фізіотерапії: електролікування, імпульсна терапія, високочастотна електротерапія, дециметрово- і сантиметровохвильова електротерапія, магнітотерапія, ультразвукова терапія, світлолікування (фототерапія), лазеротерапія, інгаляційна терапія (аерозольотерапія). Принципи, що лежать в основі механізму дії комплексної фізіотерапії: синергізму, сенсibilізації, антагонізму, посилення місцевої реакції. Загальна схема правил сумісності лікувальних фізичних факторів. Розподіл методів лікування за групами патологій.

Література: [2; 4; 5; 18; 20; 26; 30 – 33; 37; 43; 56; 87].

Тема 8. Рекреаційне природокористування й охорона природи у рекреаційних комплексах

8.1. Концепція сталого розвитку в туристичній діяльності

Визначення терміну "сталий туризм" згідно з ЮНВТО. Завдання сталого туризму. Цілі сталого розвитку туризму відповідно до програмних документів ООН та ЮНВТО. Сфери державного регулювання, що впливають на сталість розвитку туризму. Діяльність Світової ради зі сталого туризму. Глобальні критерії сталого туризму.

8.2. Структура і класифікація природних рекреаційних ресурсів

Визначення рекреаційної цінності лісів. Характеристика території України за розподілом рекреаційних ресурсів. Гірсько-рекреаційні ресурси Карпат і Кримських гір. Характеристика кліматичних зон, їх класифікація відповідно до потреб курортного кліматолікування: відносно сприятливі, сприятливі, достатньо сприятливі. Водні ресурси України.

8.3. Природоохоронна діяльність (досвід України та інших країн світу)

Принцип запобігання у міжнародному екологічному праві. Природоохоронний статус видів за визначенням Червоної книги України. Категорії за природоохоронним статусом згідно з МСОП (Міжнародним союзом охорони природи). Зелена книга України. Основні положення Закону України "Про природно-заповідний фонд". Найвідоміші заповідники та національні природні парки України.

8.4. Правове регулювання природоохоронної діяльності в Україні

Природні рекреаційні ресурси. Класифікація об'єктів природної спадщини відповідно до Конвенції про охорону всесвітньої культурної й природної спадщини. Класифікація об'єктів природно-заповідного фонду України. Режим охоронних зон. Національна екологічна мережа. Правові основи природоохоронної діяльності в Україні. Міжнародні конвенції із захисту навколишнього природного середовища.

Література: [1; 2; 31; 33; 36; 40; 42; 45; 50; 74; 80; 84; 89; 90; 92 – 94].

4. Плани лекцій

Змістовний модуль 1. Рекреаційна географія

Тема 1. Рекреація та рекреаційна діяльність як галузь наукового пізнання. Теоретичні основи формування рекреаційних комплексів

1.1. Історичні передумови виникнення теорії рекреації. Основні терміни та визначення.

1.2. Сутність та важливість рекреаційної діяльності.

1.3. Основні соціальні функції рекреаційної діяльності.

1.4. Економічна ефективність рекреаційної діяльності.

Література: [2; 3; 10; 12; 21; 26; 52 – 55; 57; 81; 101].

Тема 2. Формування та структура рекреаційної галузі.

Класифікація та методи оцінки рекреаційних ресурсів

2.1. Структура рекреаційної галузі.

2.2. Чинники впливу на діяльність рекреаційної галузі.

2.3. Класифікація рекреаційних територій.

2.4. Методи оцінки рекреаційного потенціалу території.

Література: [2; 3; 5; 11; 12; 14; 22; 24 – 28; 39; 58; 60 – 62; 72; 102; 105].

Тема 3. Рекреаційне районування світу

3.1. Головні підходи та принципи районування відповідно до вимог рекреації.

3.2. Досвід функціонування світових рекреаційних комплексів.

Література: [2; 3; 6; 15; 19; 22; 23; 29; 34; 43; 48; 51; 52; 59; 75; 96; 97; 103].

Тема 4. Рекреаційне районування України. Особливості формування та розвитку регіональних туристично-рекреаційних комплексів

4.1. Історичний розвиток медичних рекреаційних ресурсів.

4.2. Законодавчі основи рекреаційної діяльності в Україні.

4.3. Міжнародний досвід планування туристичних рекреаційних комплексів.

4.4. Основні туристичні райони України та їх характеристика.

Література: [1; 2; 4; 9; 13; 16; 17; 33; 37; 40; 44; 47; 67; 68; 79; 93; 100].

Змістовний модуль 2. Рекреологія

Тема 5. Рекреологія як наука. Рекреаційна система

5.1. Суб'єкт, об'єкт та метод рекреології.

5.2. Вихідні постулати та основні поняття рекреології.

5.3. Основні концепції рекреології.

Література: [2; 7; 18; 28; 35; 38; 46; 49; 53; 70; 71; 73; 78; 86; 91; 98].

Тема 6. Основи курортології

6.1. Класифікація та основні типи курортів.

6.2. Планування курортної діяльності.

6.3. Державна підтримка розвитку курортів.

Література: [2; 4; 5; 18; 26; 31; 37; 63 – 65; 69; 76; 77; 82; 83; 85; 88; 94; 95; 99; 104; 106].

Тема 7. Медичний туризм

7.1. Принципи організації санаторно-курортної діяльності.

7.2. Ресурси оздоровчо-лікувального туризму. Класифікація лікувальних чинників.

7.3. Методи фізіотерапії.

Література: [2; 4; 5; 18; 20; 26; 30 – 33; 37; 43; 56; 87].

Тема 8. Рекреаційне природокористування й охорона природи у рекреаційних комплексах

- 8.1. Концепція сталого розвитку в туристичній діяльності.
 - 8.2. Структура і класифікація природних рекреаційних ресурсів.
 - 8.3. Природоохоронна діяльність (досвід України та інших країн світу).
 - 8.4. Правове регулювання природоохоронної діяльності в Україні.
- Література:** [1; 2; 31; 33; 36; 40; 42; 45; 50; 74; 80; 84; 89; 90; 92 – 94].

5. Плани семінарських занять

Семінарське заняття – це форма навчального заняття, при якій викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем.

Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних кабінетах з однією академічною групою.

На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами виступи, активність у дискусії, вміння формувати і відстоювати свою позицію тощо. Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

План проведення семінарських занять наведено у табл. 4.

Таблиця 4

Перелік тем семінарських занять

Тема	Програмні запитання	Кількість годин	Література
Змістовний модуль 1. Рекреаційна географія			
Тема 1. Рекреація та рекреаційна діяльність як галузь наукового пізнання. Теоретичні основи формування рекреаційних	1. Спільні ознаки та відмінність у тлумаченні понять "рекреаційні потреби людини", "рекреаційні потреби суспільства". 2. Поняття "рекреаційна діяльність", "рекреаційне заняття", "функція відпочинку", "рекреаційний потенціал", "рекреаційний час", "зона відпочинку", "рекреаційна система"	2	[2; 3; 10; 12; 21; 26; 52 – 55; 57; 81; 101]

комплексів			
Тема 2. Формування та структура рекреаційної галузі. Класифікація та методи оцінки рекреаційних ресурсів	1. Структура рекреаційної системи, функції рекреаційної системи, типи рекреаційних систем. 2. Природні та урбанізовані системи. 3. Компоненти рекреаційної системи. 4. Модель розвитку рекреаційних систем. 5. Форми проведення відпускнуго часу	2	[2; 3; 5; 11; 12; 14; 22; 24 – 28; 39; 58; 60 – 62; 72; 102; 105]
Змістовний модуль 2. Рекреологія			
Тема 5. Рекреологія як наука. Рекреаційна система	1. Мета і завдання рекреології. 2. Структура дисципліни, її взаємозв'язок з іншими науками. 3. Положення рекреології в системі наук. 4. Основні концепції рекреології. 5. Базові моделі рекреаційних систем. 6. Форми і функції відпочинку. 7. Рекреаційне навколишнє середовище, рекреаційна діяльність, рекреаційна освіта, рекреаційна поведінка. 8. Опис природних туристичних ресурсів. 9. Види зеленого туризму. 10. Екологічний туризм. Екологічний і пізнавальний туризм	2	[2; 7; 18; 28; 35; 38; 46; 49; 53; 70; 71; 73; 78; 86; 91; 98]
Тема 6. Основи курортології	1. Рекреаційна діяльність як системоутворюючий зв'язок. 2. Особливості рекреаційної діяльності. 3. Рекреаційна діяльність рекреанта. 4. Модернізація рекреаційної діяльності. 5. Цикли рекреаційних занять. 6. Основні види курортів	2	[2; 4; 5; 18; 26; 31; 37; 63 – 65; 69; 76; 77; 82; 83; 85; 88; 94; 95; 99; 104; 106].

6. Плани практичних занять

Практичне заняття – це форма навчального заняття, при якій викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно до завдань.

Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі

завдань різної складності для розв'язання їх студентами на занятті.

Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, оцінювання.

Бали, отримані студентом за окремі практичні заняття, враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

План проведення практичних занять наведено у табл. 5.

Таблиця 5

Перелік тем практичних занять

Тема	Програмні запитання	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовний модуль 1. Рекреаційна географія			
Тема 3. Рекреаційне районування світу	1. Критерії рекреаційного районування світу. 2. Особливості рекреаційного потенціалу туристичних країн Європи, Азії, Африки, Америки, Австралії та Океанії, Близькому і Середнього Сходу. 3. Роль транснаціональних туристичних корпорацій у формуванні міжнародних рекреаційних потоків. 4. Характеристика туристичних макрорегіонів світу	2	[2; 3; 6; 15; 19; 22; 23; 29; 34; 43; 48; 51; 52; 59; 75; 96; 97; 103]

Закінчення табл. 5

1	2	3	4
Тема 4. Рекреаційне районування України. Особливості	1. Історичний розвиток лікувальних рекреаційних ресурсів. 2. Рекреаційні території України. 3. Рекреаційні території Дніпропетровської, Донецької,	2	[1; 2; 4; 9; 13; 16; 17; 33; 37; 40; 44; 47; 67; 68; 79; 93; 100]

формування та розвитку регіональних туристично-рекреаційних комплексів	Київської, Львівської, Одеської, Полтавської, Харківської областей, Закарпаття, Приазов'я		
Змістовний модуль 2. Рекреологія			
Тема 7. Медичний туризм	1. Ресурси оздоровчого туризму. 2. Природні лікувальні чинники відомих курортів. 3. Методи бальнеотерапії, кліматолікування, кінезотерапії, ландшафтотерапії. 4. Використання спеціальних видів лікування у діяльності оздоровчих закладів	2	[2; 4; 5; 18; 20; 26; 30 – 33; 37; 43; 56; 87]
Тема 8. Рекреаційне природокористування й охорона природи у рекреаційних комплексах	1. Заповідники і національні природні парки в Україні. 2. Основні положення Закону України "Про природно-заповідний фонд". Принципи зонування охоронюваних територій 3. Рекреаційне природокористування. 4. Антропогенна складова і стійкість рослин в національних парках	2	[1; 2; 31; 33; 36; 40; 42; 45; 50; 74; 80; 84; 89; 90; 92 – 94]

7. Самостійна робота студентів

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання туристичної галузі. Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять.
4. Підготовка до семінарських і практичних занять, дискусій, роботи в малих групах.
5. Контрольна перевірка кожним студентом особистих знань за за-

питаннями для самостійного поглибленого вивчення та самоконтролю.

6. Підготовка до іспиту.

7.1. Питання для самостійного опрацювання

Змістовний модуль 1. Рекреаційна географія

Тема 1. Рекреація та рекреаційна діяльність як галузь наукового пізнання. Теоретичні основи формування рекреаційних комплексів

1.1. Соціальний вплив відпочинку. Моделі відпочинку в різних країнах.

1.2. Переваги та недоліки природних і урбанізованих рекреаційних систем.

1.3. Методи розрахунку економічної ефективності рекреаційної діяльності.

1.4. Роль екологічних наук у розвитку рекреаційної діяльності.

1.5. Еволюція вільного часу у різні історичні періоди.

1.6. Роль вільного часу в суспільстві.

1.7. Проведення вільного часу в сучасній системі суспільних цінностей.

Література: [2; 3; 10; 12; 21; 26; 52 – 55; 57; 81; 101].

Тема 2. Формування та структура рекреаційної галузі.

Класифікація та методи оцінки рекреаційних ресурсів

2.1. Процес формування рекреаційних центрів.

2.2. Роль природних, природно-технічних комплексів у діяльності курортів.

2.3. Вплив природних рекреаційних ресурсів на рівень загального туристичного потенціалу території.

2.4. Картографічний метод оцінки рекреаційних ресурсів України.

Література: [2; 3; 5; 11; 12; 14; 22; 24 – 28; 39; 58; 60 – 62; 72; 102; 105].

Тема 3. Рекреаційне районування світу

3.1. Природні рекреаційні ресурси, їх типи і світове поширення.

3.2. Природні рекреаційні ресурси, їх види та поширення в Україні.

3.3. Природний комплекс курортної місцевості.

3.4. Доцільність та перспективи створення штучних рекреаційних комплексів.

Література: [2; 3; 6; 15; 19; 22; 23; 29; 34; 43; 48; 51; 52; 59; 75; 96;

97; 103].

Тема 4. Рекреаційне районування України. Особливості формування та розвитку регіональних туристично-рекреаційних комплексів

4.1. Історія курортів України.

4.2. Законодавчі основи рекреаційної діяльності в Україні.

4.3. Міжнародний досвід планування туристично-рекреаційних комплексів.

4.4. Основні туристичні регіони України та їх характеристика.

Література: [1; 2; 4; 9; 13; 16; 17; 33; 37; 40; 44; 47; 67; 68; 79; 93; 100].

Змістовний модуль 2. Рекреологія

Тема 5. Рекреологія як наука. Рекреаційна система

5.1. Роль рекреології в системі економічних відносин.

5.2. Місце рекреології в системі наук.

5.3. Рекреаційні потреби людини і суспільства.

Література: [2; 7; 18; 28; 35; 38; 46; 49; 53; 70; 71; 73; 78; 86; 91; 98].

Тема 6. Основи курортології

6.1. Ресурси оздоровчого туризму.

6.2. Комплекс природних чинників курортної місцевості.

6.3. Перспективи розвитку галузі лікувально-оздоровчого та медичного туризму.

Література: [2; 4; 5; 18; 26; 31; 37; 63 – 65; 69; 76; 77; 82; 83; 85; 88; 94; 95; 99; 104; 106].

Тема 7. Медичний туризм

7.1. Історія медичного та оздоровчого туризму за країнами світу.

7.2. Становлення санаторно-курортної діяльності в Україні.

7.3. Використання традиційних і нетрадиційних методів лікування у курортній справі.

Література: [2; 4; 5; 18; 20; 26; 30 – 33; 37; 43; 56; 87].

Тема 8. Рекреаційне природокористування й охорона природи у рекреаційних комплексах

8.1. Опис всесвітньо відомих природних пам'яток: гідрографічні ресурси.

- 8.2. Опис всесвітньо відомих природних пам'яток: національні парки.
 - 8.3. Опис всесвітньо відомих природних пам'яток: печери, гірські хребти, пейзажі.
 - 8.4. Заповідники і національні парки України як туристичні пам'ятки: історія, сучасний стан, проблеми та перспективи використання.
 - 8.5. Перспективи організації науково-екологічного туризму в Україні.
- Література:** [1; 2; 31; 33; 36; 40; 42; 45; 50; 74; 80; 84; 89; 90; 92 – 94].

8. Контрольні запитання для самодіагностики

Змістовний модуль 1. Рекреаційна географія

Тема 1. Рекреація та рекреаційна діяльність як галузь наукового пізнання. Теоретичні основи формування рекреаційних комплексів

- 1.1. Еволюція відпочинку.
- 1.2. Визначення та структура індивідуального часу.
- 1.3. Структура і компоненти рекреаційної системи.
- 1.4. Функції рекреаційної системи.
- 1.5. Види рекреаційних систем.
- 1.6. Включений, щоденний, щотижневий, вихідного дня, відпускний, компенсаторний, розширений тип відпочинку.
- 1.7. Дисперсні, моноцентричні і комбіновані системи розселення.
- 1.8. Активний і пасивний вид відпочинку.
- 1.9. Роль державних соціальних трансфертів у формуванні ринку рекреаційних послуг.
- 1.10. Моделі економічного розвитку рекреаційних систем.

Література: [2; 3; 10; 12; 21; 26; 52 – 55; 57; 81; 101].

Тема 2. Формування та структура рекреаційної галузі.

Класифікація та методи оцінки рекреаційних ресурсів

- 2.1. Визначення рекреаційного потенціалу території.
- 2.2. Рекреаційна місткість.
- 2.3. Рекреаційне навантаження. Рівні рекреаційного навантаження.
- 2.4. Рекреаційні норми і способи їх розрахунку.
- 2.5. Види туристичних ресурсів.
- 2.6. Природні рекреаційні ресурси.
- 2.7. Штучні (антропогенні) рекреаційні ресурси.

2.8. Структура і елементи рекреаційних кадастрів, їх взаємозв'язок з іншими державними та регіональними кадастрами.

2.9. Первинний (прямий), вторинний (опосередкований) та третинний (індукований) вплив туристичної діяльності на економіку країни.

2.10. Цілі зонування рекреаційних територій.

Література: [2; 3; 5; 11; 12; 14; 22; 24 – 28; 39; 58; 60 – 62; 72; 102; 105].

Тема 3. Рекреаційне районування світу

3.1. Районування світу за видами рекреаційних ресурсів.

3.2. Районування світу за видами відпочинку.

3.3. Вплив транснаціональних корпорацій туристів на формування світових рекреаційних комплексів.

3.4. Головні типи світових рекреаційних комплексів.

3.5. Основні курорти Європи.

3.6. Основні курорти Азії.

3.7. Основні курорти Північної Америки.

3.8. Основні курорти Південної та Центральної Америки.

3.9. Основні курорти Африки.

3.10. Основні курорти Австралії та Океанії.

3.11. Країни-лідери на світовому ринку медичних послуг.

Література: [2; 3; 6; 15; 19; 22; 23; 29; 34; 43; 48; 51; 52; 59; 75; 96; 97; 103].

Тема 4. Рекреаційне районування України.

Особливості формування та розвитку регіональних туристично-рекреаційних комплексів

4.1. Історичний розвиток курортології в Україні.

4.2. Найстаріші рекреаційні центри України.

4.3. Основні підходи до рекреаційного районування України.

4.4. Нормативні документи, що встановлюють правовий статус і перелік рекреаційних об'єктів і територій в Україні.

4.5. Правові засади діяльності рекреаційної та курортної сфери в Україні.

4.6. Шляхи зниження чинника сезонності в плануванні розвитку курортів.

4.7. Принципи розрахунку рекреаційного навантаження в Україні.

- 4.8. Основні курорти АР Крим.
- 4.9. Основні курорти Західної України.
- 4.10. Основні курорти центральних і північних регіонах України.
- 4.11. Основні курорти півдня України.
- 4.12. Основні курорти Східної України.

Література: [1; 2; 4; 9; 13; 16; 17; 33; 37; 40; 44; 47; 67; 68; 79; 93; 100].

Змістовний модуль 2. Рекреологія

Тема 5. Рекреологія як наука. Рекреаційна система

- 5.1. Природні рекреаційні комплекси.
 - 5.2. Урбанізовані рекреаційні комплекси.
 - 5.3. Визначення та функції рекреанта.
 - 5.4. Спільні риси і протиріччя між рекреаційними потребами людини і рекреаційними потребами суспільства.
 - 5.5. Поняття "рекреаційна діяльність", "рекреаційне заняття", "функція відпочинку", "рекреаційний потенціал", "рекреаційні час", "рекреаційна галузь", "рекреаційна система".
 - 5.6. Екологоцентрована концепція рекреації.
 - 5.7. Гуманоцентрована концепція рекреації.
 - 5.8. Економцентрована концепція рекреації.
 - 5.9. Техноцентрована концепція рекреації.
 - 5.10. Натуроцентрована концепція рекреації.
- Література:** [2; 7; 18; 28; 35; 38; 46; 49; 53; 70; 71; 73; 78; 86; 91; 98].

Тема 6. Основи курортології

- 6.1. Особливості лікувально-оздоровчого туризму.
- 6.2. Чинники попиту та пропозиції медичних послуг у сфері туризму.
- 6.3. Роль профспілок в забезпеченні відпочинку.
- 6.4. Вплив чинників навколишнього середовища на організм людини.
- 6.5. Температурні чинники навколишнього середовища. Еквівалентно-ефективна температура.
- 6.6. Умови адаптації.
- 6.7. Вплив сонячної активності.
- 6.8. Вплив повітря.
- 6.9. Погодні і кліматичні умови. Класифікація погод.
- 6.10. Типи клімату.

6.11. Визначення та функції реабілітації.

Література: [2; 4; 5; 18; 26; 31; 37; 63 – 65; 69; 76; 77; 82; 83; 85; 88; 94; 95; 99; 104; 106].

Тема 7. Медичний туризм

7.1. Класифікація природних фізичних факторів.

7.2. Класифікація преформованих фізичних факторів.

7.3. Лікування глиною, фаунотерапія, псамотерапія, ландшафтотерапія.

7.4. Визначення, методи і способи бальнеотерапії.

7.5. Класифікація та основні властивості мінеральних вод.

7.6. Визначення, методи і способи водолікування

7.7. Визначення, методи і способи кліматотерапії.

7.8. Визначення, методи і способи інгаляційної терапії.

7.8. Визначення, методів і засобів терапії пейзаж.

7.9. Визначення, методи і способи грязелікування (пелоїдотерапія).

7.10. Визначення, методи і способи озокеритолікування.

7.11. Визначення, методи і способи фізіотерапії.

7.12. Взаємний вплив фізичних лікувальних чинників на організм людини.

Література: [2; 4; 5; 18; 20; 26; 30 – 33; 37; 43; 56; 87].

Тема 8. Рекреаційне природокористування й охорона природи у рекреаційних комплексах

8.1. Концепція сталого розвитку в туристичній діяльності.

8.2. Складові сталого розвитку.

8.3. Збереження природних ресурсів (досвід України та інших країн світу). Міжнародне законодавство у галузі збереження навколишнього природного середовища.

8.4. Правове регулювання природоохоронної діяльності. Червона Книга України. Зелена книга України.

8.5. Види об'єктів охорони відповідно до Закону України "Про природно-заповідний фонд".

8.6. Найвідоміші заповідники та національні парки України.

8.7. Національні парки Африки.

8.8. Національні парки Азії.

8.9. Національні парки Європи.

8.10. Національні парки Америки.

8.11. Національні парки Австралії і Океанії.

Література: [1; 2; 31; 33; 36; 40; 42; 45; 50; 74; 80; 84; 89; 90; 92 – 94].

9. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання завдань до самостійної роботи, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Індивідуально-консультативна робота з теоретичної частини дисципліни проводиться у вигляді:

1) індивідуальних консультацій (запитання – відповідь стосовно проблемних питань теоретичного матеріалу дисципліни);

2) групових консультацій (розгляд типових прикладів, практики впровадження та використання нових методів та методик у виробничій практиці).

Індивідуально-консультативна робота з практичної частини дисципліни проводиться у вигляді:

1) індивідуальних консультацій (розгляд практичних завдань, стосовно яких виникли запитання);

2) групових консультацій (розгляд практичних ситуацій, рольових ігор, які потребують колективного обговорення).

Індивідуально-консультативна робота для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу проводиться у вигляді:

1) індивідуального захисту самостійних та індивідуальних завдань;

2) підготовки рефератів для виступу на науковому семінарі;

3) підготовки рефератів для виступу на науковій конференції.

10. Методики активізації процесу навчання

При викладанні дисципліни передбачено застосування активних і інтерактивних методів навчання – ділових ігор, тренінгів, семінарів у активній формі, розгляд кейсів, модерації (табл. 6). Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але і високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у:

високій мотивації студентів;
 закріпленні теоретичних знань на практиці;
 підвищенні самосвідомості студентів;
 виробленні здатності ухвалювати самостійні рішення;
 виробленні здібності до колективних рішень;
 виробленні здібності до соціальної інтеграції;
 придбанні навичок вирішення конфліктів;
 розвитку здібності до компромісів.

Таблиця 6

Використання методик активізації процесу навчання

Методика активізації	Вид заняття, де використовується
1	2
<p>При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного розмірковування, проте лектор сам відповідає на них, не чекаючи відповідей студентів. Система питань в ході лекції відіграє активізуючу роль, примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді</p>	<p>Проведення лекційних занять за темами: Тема 1. Рекреація та рекреаційна діяльність як галузь наукового пізнання. Теоретичні основи формування рекреаційних комплексів. Тема 5. Рекреологія як наука. Рекреаційна система</p>
<p>Проблемні лекції – спрямовані на розвиток логічного мислення студентів і характеризуються тим, що коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздачею студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються</p>	<p>Проведення лекційних занять за темами: Тема 4. Рекреаційне районування України. Особливості формування та розвитку регіональних туристично-рекреаційних комплексів. Тема 8. Рекреаційне природокористування й охорона природи у рекреаційних комплексах</p>
<p>Робота в малих групах – використовується з метою активізації роботи студентів при проведенні семінарських і практичних занять. Це так звані групи психологічного комфорту, де кожен учасник відіграє свою особливу роль і певними своїми якостями доповнює інших. Використання цієї технології дає змогу</p>	<p>Проведення семінарських та практичних занять за темами: Тема 2. Формування та структура рекреаційної галузі. Класифікація та методи оцінки рекреаційних ресурсів. Тема 7. Медичний туризм</p>

структурувати	
---------------	--

Закінчення табл. 6

1	2
практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування	
Семінари-дискусії – передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів	Проведення семінарських та практичних занять за темами: Тема 3. Рекреаційне районування світу. Тема 8. Рекреаційне природокористування й охорона природи у рекреаційних комплексах
Кейс-метод (метод аналізу конкретних ситуацій) дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу	Проведення семінарських та практичних занять за темами: Тема 1. Рекреація та рекреаційна діяльність як галузь наукового пізнання. Теоретичні основи формування рекреаційних комплексів. Тема 5. Рекреологія як наука. Рекреаційна система
Мозкові атаки – це метод розв'язання невідкладних завдань за дуже обмежений час. Сутність його полягає в тому, щоб висловити як найбільшу кількість ідей за невеликий проміжок часу, обговорити і здійснити їх вибір	Проведення семінарських та практичних занять за темами: Тема 4. Рекреаційне районування України. Особливості формування та розвитку регіональних туристично-рекреаційних комплексів. Тема 6. Основи курортології
Ознайомлювальні або початкові ігри – частіше за все використовуються на початку занять для створення робочої атмосфери, "налаштування" учасників на групову роботу	Проведення перших практичних занять
Модерація – це метод, який допомагає групам розглядати теми, проблеми, завдання, зосереджуючись на змісті цілеспрямовано і ефективно при самостійній участі кожного у вільній колегіальній атмосфері. Модерація як спосіб проведення обговорення, швидко	Проведення лекційних занять за темами: Тема 6. Основи курортології. Тема 7. Медичний туризм

<p>призводить до конкретних результатів, дає можливість усім присутнім брати участь в процесі вироблення рішень, відчуваючи при цьому свою повну відповідальність за результат</p>	
--	--

11. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять, виконуючи практичні завдання щодо характеристики технології організації зовнішньоекономічних операцій підприємств туристичної галузі.

Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять.

Оцінювання знань, вмінь та навичок студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни "Рекреаційні комплекси світу" передбачають лекційні, семінарські та практичні заняття, а також самостійну роботу.

Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитись кількома методами:

1. Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять.
2. Виконання завдань для самостійної роботи.
3. Проведення проміжних тестів.
4. Проведення поточних контрольних робіт.
5. Проведення іспиту.

11.1. Порядок поточного оцінювання знань студентів

Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за визначеною шкалою (у рамках накопичувальної 100-бальної системи) за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- 3) ознайомлення з рекомендованою літературою і сучасною

літературою, рекомендованими сайтами мережі Інтернет з питань, що розглядаються;

4) вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент протягом семестру, дорівнює 100, з яких 60 розподіляється між аудиторними заняттями і самостійною роботою, в тому числі науковою, а 40 відводиться на іспит. Вивчення модульних тем закріплено за тижнями навчання (табл. 7), проте, якщо студент був відсутній на занятті з поважної причини, він має право отримати відповідну кількість балів за виконане завдання пізніше.

0,5 балів за присутність на лекційних, практичних та семінарських заняттях виставляється у разі, якщо студент приймав активну участь у роботі в аудиторії: відповідав на поставлені питання, уважно слухав доповідачів, долучався до роботи малих груп, вів дискусію за темою заняття, показав засвоєння лекційного матеріалу та ін.

Таблиця 7

Розподіл балів за тижнями навчання

Форми навчання	Навчальні тижні										Канікули 18-19	Сесія 20-22	Σ
	1	3	5	7	9	11	13	15	17	18-19			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Загальне учбове навантаження студента, години на тиждень													
Аудиторні години	Лекції	2	2	2	2	2	2	2	2			16	
	Практичні заняття	2	2	2	2	2	2	2	2	2		18	
	Лабораторні заняття												
	Поточні консультації *	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к		
	Екзамен											4	4
Аудиторні години	4	4	4	4	4	4	4	4	4	2	4	38	

СРС	Вивчення теоретичного матеріалу	3	3	3	3	3	3	3	3				24
	Виконання практичних завдань	4	4	4	4	4	4	4	4	4			36
	Підготовка до екзамену											10	10
Самостійна робота		7	7	7	7	7	7	7	7	4		10	70
Загальний обсяг годин		11	11	11	11	11	11	11	11	6		14	108

Закінчення табл. 7

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Графік оцінювання, балів на тиждень															
Методи контролю	Лекції (присутність)	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5				4	
	Практичні заняття (присутність)	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5			4,5	
	Завдання за темами (робота на практичних заняттях)	1	1	1	1			1	1	1				7	
	Презентація (доповідь)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			9	
	Індивідуальні опитування	1	1	1	1			1	1	1				7	
	Компетентнісно-орієнтовані завдання				5					5				10	
	Письмові контрольні роботи						5					5,5		10,5	
	Участь у науковій роботі												8	8	
	Екзамен													40	40
	ВСЬОГО балів на тиждень		4	4	9	4	7	4	9	4	7	8	40		100
НАКОПИЧЕННЯ балів		4	8	17	21	28	32	41	45	52	60	100			

1 бал за результатами теоретичного опитування чи вирішення практичного завдання студент отримує у разі глибокого засвоєння вивченого матеріалу (алгоритму розрахунків), використання під час відповіді відомостей не лише з рекомендованих, а й додаткових джерел, висловлення обґрунтованої власної думки з того чи іншого економічного явища чи процесу; 0,5 балів – у разі досконалого знання базового теоретичного матеріалу (проведення правильних розрахунків без обґрунтування висновків), 0 балів – у випадку, якщо студент не опанував програмний матеріал (не зміг провести розрахунки або припустився значних помилок).

1 бал за результатами презентації (доповіді) студент отримує у разі ґрунтовного аналізу представленої проблеми, підтвердженого результатами власних досліджень, використання різних видів літературних джерел під час підготовки, творчого підходу до вирішення типових завдань, чіткої та логічної структури презентації, 0,5 балів – у випадку неналежного оформлення підготовлених матеріалів або підбору інформації, що не повністю розкриває поставлені питання, 0 балів – якщо студент підготував доповідь за темою, яка не відповідає заданій, або використовував недостовірні джерела інформації.

Компетентнісно-орієнтовані завдання оцінюються від 1 до 5 балів.

5 балів – студент чітко дотримувався узгодженого змісту та структури роботи, повністю розкрив тему дослідження, виконав усі поставлені завдання. Теоретичні висновки підтверджуються практичними розрахунками (прикладями), викладення матеріалу логічне та послідовне. Оформлення роботи охайне та повністю відповідає поставленим вимогам.

4 бали – студент чітко дотримувався узгодженого змісту роботи, повністю розкрив тему дослідження, виконав усі поставлені завдання, але не скрізь простежується логічність висновків та єдина структура роботи. Теоретичні висновки інколи не підтверджуються практичними розрахунками (прикладями). Оформлення роботи охайне, проте не завжди відповідає поставленим вимогам.

3 бали – студент в основному розкрив тему дослідження, проте не виконав усі поставлені завдання, частина теоретичних обґрунтувань та практичних висновків відсутня. Оформлення роботи охайне, проте в цілому не відповідає поставленим вимогам.

2 бали – студент в основному розкрив тему дослідження, проте не виконав усі поставлені завдання, представлено теоретичний матеріал, однак відсутні практичні розрахунки (прикладі), або дані, що в них використовуються, застарілі чи отримані з сумнівних джерел. Оформлення роботи охайне, проте не відповідає поставленим вимогам.

1 бал – студент не розкрив тему дослідження, не виконав поставлені завдання. Наявний теоретичний та / або практичний матеріал не містить достовірної, цікавої інформації, немає чіткості та структурованості висновків. Оформлення роботи неохайне.

Письмові контрольні роботи, як правило, складаються з декількох теоретичних та практично-розрахункових (або евристичних) завдань, кожне з яких оцінюється окремо, а потім усі отримані бали додаються.

Участь у науковій роботі передбачає написання наукової статті за тематикою навчальної дисципліни, участь у науково-дослідній роботі кафедри, конкурсах, олімпіадах за спеціальністю тощо.

Розподіл балів за графіком занять наведений у табл. 8, 9.

Таблиця 8

Максимальний бал на тиждень

Теми змістовного модуля			Лекції (присутність)	Практичні заняття (присутність)	Завдання за темами (робота на практичних заняттях)	Презентація (доповідь)	Індивідуальні опитування	Компетентнісно-орієнтовані завдання	Письмові контрольні роботи	Участь у науковій роботі	Екзамен	Разом
ЗМ 1	Тема 1	1 тиждень	0,5	0,5	1	1	1					4
	Тема 2	3 тиждень	0,5	0,5	1	1	1					4
	Тема 3	5 тиждень	0,5	0,5	1	1	1	5				9
	Тема 4	7 тиждень	0,5	0,5	1	1	1					4
ЗМ 2	Тема 5	9 тиждень	0,5	0,5		1			5			7
	Тема 6	11 тиждень	0,5	0,5	1	1	1					4
	Тема 7	13 тиждень	0,5	0,5	1	1	1	5				9
	Тема 8	15 тиждень	0,5	0,5	1	1	1					4
		17 тиждень		0,5		1			5,5			7
Контроль	20 – 22 тиждень									40	40	
Наукова робота									8		8	

Разом	4	4,5	7	9	7	10	10,5	8	40	100
--------------	----------	------------	----------	----------	----------	-----------	-------------	----------	-----------	------------

Таблиця 9

Розподіл балів за формами та методами навчання

Теми змістовного модуля		Лекції (присутність)	Практичні заняття (присутність)	Завдання за темами (робота на практичних заняттях)	Презентація (доповідь)	Індивідуальні опитування	Компетентнісно-орієнтовані завдання	Письмові контрольні роботи	Участь у науковій роботі	Екзамен	Σ
8С ЗМ 1	ТЕМА 1. Рекреація та рекреаційна діяльність як галузь наукового пізнання. Теоретичні основи формування рекреаційних комплексів	0,5	0,5	1	1	1		5			26
	ТЕМА 2. Формування та структура рекреаційної індустрії. Класифікація та методи оцінки рекреаційних ресурсів	0,5	0,5	1	1	1					
	ТЕМА 3. Рекреаційне районування світу	0,5	0,5	1	1	1	5				
	ТЕМА 4. Рекреаційне районування України. Формування та регіональні перспективи розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України	0,5	0,5	1	1	1					
ЗМ 2	ТЕМА 5. Рекреологія як наука. Рекреаційна система	0,5	0,5		1			5,5			26
	ТЕМА 6. Основи курортології	0,5	0,5	1	1	1					
	ТЕМА 7. Медичний туризм	0,5	0,5	1	1	1	5				
	ТЕМА 8. Рекреаційне природокористування й охорона природи у рекреаційних комплексах	0,5	1	1	2	1					
Контроль (20-22 тиждень)										40	40
Наукова робота									8		8
Разом		4	4,5	7	9	7	10	10,5	8	40	100

Рейтинг – план навчальної дисципліни

Професійні компетентності		Тиждень	Години	Форми навчання			Рівень сформованості компетентностей	
							Форми контролю	Макс. бал
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. РЕКРЕАЦІЙНА ГЕОГРАФІЯ								
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Знання, вміння та навички щодо визначення теоретичного підґрунтя та чинників розвитку рекреаційних комплексів, їхньої спеціалізації та класифікації у сучасних умовах	Здатність обґрунтовувати соціально-економічний ефект державного забезпечення рекреаційної діяльності	1	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 1. Рекреація та рекреаційна діяльність як галузь наукового пізнання. Теоретичні основи формування рекреаційних комплексів	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Семинар-дискусія за темою "Соціальний ефект рекреаційної діяльності", презентація доповідей за темою лекції	Активна участь у виконанні практичних завдань	2,5
			СРС	7	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; ознайомлення із категоріальним апаратом досліджень рекреаційної діяльності	Перевірка домашніх завдань, усне опитування за вивченим матеріалом	1
	Здатність оцінювати рекреаційний потенціал туристичних ресурсів та планувати їх використання	3	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 2. Формування та структура рекреаційної індустрії. Класифікація та методи оцінки рекреаційних ресурсів	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Виконання практичних завдань із розрахунку рекреаційного потенціалу туристичного напрямку, презентація доповідей за темою лекції	Активна участь у виконанні практичних завдань	2,5
			СРС	7	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання практичних завдань із розрахунку рекреаційного потенціалу туристичного напрямку	Перевірка домашніх завдань, усне опитування за вивченим матеріалом	1

1	2	3	4	5	6	7	8	9		
Знання, вміння та навички щодо дослідження закордонного та національного досвіду	Здатність обирати напрями співробітництва туристичних підприємств та організацій країни із зарубіжними партнерами, використовувати позитивний досвід організації та планування рекреаційної діяльності	5	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 3. Рекреаційне районування світу	Робота на лекції	0,5		
				2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань з розробки класифікаційної схеми оцінки рекреаційних ресурсів з урахуванням специфіки діяльності туристичних підприємств різних підгалузей, презентація доповідей за темою лекції	Активна участь у виконанні практичних завдань	2,5		
			СРС	7	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; ознайомлення із рекреаційними ресурсами за макрорегіонами світу	Перевірка домашніх завдань, усне опитування за вивченим матеріалом	6		
		створення та функціонування рекреаційних комплексів	Здатність оцінювати та раціонально використовувати національні туристично-рекреаційні ресурси	7	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 4. Рекреаційне районування України. Формування та регіональні перспективи розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України	Робота на лекції	0,5
						2	Практичне заняття	Виконання практичних завдань із планування спорудження рекреаційного комплексу та організації його функціонування, дискусія за темою "Перспективи розвитку рекреаційної діяльності в Україні", презентація доповідей за темою лекції	Активна участь у виконанні практичних завдань	2,5
					СРС	7	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; ознайомлення із нормативно-правовою базою надання рекреаційних послуг в Україні	Перевірка домашніх завдань, усне опитування за вивченим матеріалом	1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. РЕКРЕОЛОГІЯ								
Знання, вміння та навички аналізу функціональної, галузевої та територіальної структури рекреаційних туристичних комплексів	Здатність визначати функції рекреації для суспільства (за демографічною та територіальною ознаками)	9	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 5. Рекреологія як наука. Рекреаційна система	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Проведення письмової контрольної роботи за модулем 1 (1 год.); доповідь за темою "Історичні передумови виникнення рекреології як науки" (1 год.)	Підсумкова контрольна робота, участь у виконанні практичних завдань	1,5
			СРС	7	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; повторення матеріалів до модулю 1	Підготовка до контрольної роботи; перевірка домашніх завдань	5
	Здатність забезпечувати розвиток курортів	11	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 6. Основи курортології	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Семінар-дискусія за темою "Перспективи використання досвіду державної підтримки розвитку курортів у країнах світу в Україні", презентація доповідей за темою лекції	Активна участь у виконанні практичних завдань	2,5
			СРС	7	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; складання тематичних карт найбільш поширених рекреаційних ресурсів за регіонами світу	Перевірка домашніх завдань, усне опитування за вивченим матеріалом	1
	Здатність до планування, організації, контролю та	13	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 7. Медичний туризм	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Семінар-дискусія за темою "Забезпечення економічної ефективності функціонування санаторно-курортного комплексу України",	Активна участь у виконанні практичних завдань, презентація	2,5

	оцінки ефективності діяльності санаторно-курортної галузі					презентація доповідей за темою лекції	розрахунково-дослідницької роботи	
--	---	--	--	--	--	---------------------------------------	-----------------------------------	--

Закінчення табл. 10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	
42 спання, вміння та навички аналізу функціональної, галузевої та територіальної структури рекреаційних туристичних комплексів	Здатність розраховувати навантаження від туристичної діяльності на біосоціальні системи та забезпечувати природоохоронні заходи на державному, регіональному та локальному рівнях	15	СРС	7	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; ознайомлення із національними системами охорони здоров'я у провідних туристичних країнах; дослідження статистичного матеріалу	Перевірка домашніх завдань, усне опитування за вивченим матеріалом	6	
			Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 8. Рекреаційне природокористування й охорона природи у рекреаційних комплексах	Робота на лекції	0,5	
				2	Практичне заняття	Ділова гра за темою "Створення та збереження природоохоронних зон", презентація доповідей за темою лекції	Активна участь у виконанні практичних завдань	2,5	
			СРС	7	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; ознайомлення із досвідом використання природних ресурсів у туристичній діяльності; вивчення законодавчої бази природоохоронної діяльності	Перевірка домашніх завдань, усне опитування за вивченим матеріалом	1	
			17	Ауд.	2	Практичне заняття	Проведення письмової контрольної роботи за модулем 2 (1 год.); доповідь за темою "Використання принципів сталого розвитку у туристичній діяльності" (1 год.)	Підсумкова контрольна робота, участь у виконанні практичних завдань	1,5
				СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; повторення матеріалів до	Підготовка до контрольної роботи;	5,5

					модулю 2	перевірка домашніх завдань	
НАУКОВА РОБОТА				Участь у олімпіадах, конкурсах, написання наукової статті			8
СЕСІЯ	20-22	Ауд.	2	Передекз. консультації	Вирішення практичних завдань на різні теми, що входять до підсумкового контролю	Підсумковий контроль	40
			4	ЕКЗАМЕН	Виконання завдань екзаменаційного білету		
		СРС	8	Підготовка до екзамену	Повторення матеріалів змістовних модулів		
ВСЬОГО годин			108	Загальна максимальна кількість балів по дисципліні			100

Система оцінювання рівня сформованості компетентності, наведена у табл. 10, уточнює завдання вивчення дисципліни "Рекреаційні комплекси світу" відповідно до структури змістових модулів.

Поточний контроль здійснюється та оцінюється за двома складовими: практичний контроль і теоретичний лекційний контроль. Кількість балів за практичну складову виставляється за результатами оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять, виконання завдань до самостійної роботи та проміжного контролю згідно з графіком навчального процесу.

Теоретична частина завдання поточного контролю містить теоретичні питання, практична частина завдання складається з практичних завдань (ситуацій) різного ступеня складності (стереотипне, діагностичне, евристичне) та інших елементів практичної підготовки.

Зразок завдання до поточної контрольної роботи 1

Теоретична частина

1. Рекреаційний час.
2. Форми рекреації.
3. Рекреаційні цінності у різних соціально-культурних осередках.

Практична частина

Завдання 1 (розрахунково-діагностичне).

Розрахуйте мінімальну площу лісових насаджень (окремо за кожним видом), які мають знаходитися на території рекреаційного району, що планує щоденне завантаження на рівні 3 000 відпочиваючих у високий сезон.

Визначте основні, на Вашу думку, напрямки розвитку наукового і екологічного туризму в Україні, назвіть найпривабливіші регіони; якщо існують, певні перешкоди для розвитку зазначених видів туризму. Які основні переваги та недоліки існуючих в Україні на даний час підходів до визначення норм рекреаційного навантаження?

Мінімальна кількість балів для отримання позитивної оцінки за результатами поточного семестрового контролю та отримання допуску до підсумкового іспиту складає 35 балів, мінімальна позитивна оцінка за іспит складає 25 бали. Отже, мінімальна позитивна оцінка за національною шкалою та шкалою ECTS складає 60 балів.

Проведення підсумкового письмового іспиту.

Екзаменаційний білет складається з трьох частин (типів завдань), кожна з яких оцінюється окремо, а сума результатів є загальною оцінкою. Якщо хоча б одне із завдань не виконане, від загальної суми балів віднімається 5 балів (за кожне невиконане завдання). У випадку дробової суми округлення проводиться на користь студента. Максимальна можлива оцінка – 40 балів.

Загальний час на виконання екзаменаційних завдань – 2 астрономічних години.

Критерії оцінювання

1 завдання – ситуаційне. На підставі отриманих під час аудиторної та самостійної роботи знань, вмінь та навичок студент повинен запропонувати комплекс заходів для певного проекту розвитку туристичної інфраструктури рекреаційного регіону, обґрунтувавши власне бачення поточної ситуації та майбутні перспективи у разі запровадження проекту. Завдання вважається виконаним, якщо студент відповів на всі питання вступної частини та представив виважений комплекс заходів стосовно основного питання. ***Завдання оцінюється у 10 балів.***

2 завдання – теоретичне. Містить 3 теоретичних питання. Студент отримує найвищий бал, якщо розкрито не лише суто теоретичну частину (тобто демонструється здатність до вивчення та переказу матеріалу), а й запропоновані нові підходи до вирішення проблеми, висвітлені дискусійні моменти тощо. ***Завдання оцінюється у 15 балів (по 5 за кожне питання, у разі неповної відповіді ставиться від 1 до 4 балів).***

3 завдання – практично-розрахункове. Має на меті оцінити вміння студента аналізувати економічну інформацію, робити висновки стосовно часових та структурних тенденцій функціонування світової та національної рекреаційної галузі. Найвищий бал передбачає правильно проведені розрахунки (за необхідністю), ґрунтовний аналіз ситуації, наявність у висновках додаткових посилань (за допомогою порівнянь та співставлень, обізнаності із загальним станом справ досліджуваної області студент показує рівень ерудованості, здатність синтезувати

отримані знання з суміжних дисциплін). Висновки повинні бути чіткими та містити конкретні рекомендації. **Завдання оцінюється у 15 балів.**

Зразок екзаменаційного білету

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ
Харківський національний економічний університет
Кафедра туризму

Галузь знань – 1401 "СФЕРА ОБСЛУГОВУВАННЯ"

Напрямок підготовки – 6.140103 "Туризм"

Семестр 1(5)

Навчальна дисципліна – "Рекреаційні комплекси світу"

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ

1. Ситуаційне завдання

Під час загальної оцінки привабливості туристичних ресурсів будь-якої країни загальноприйнятим є підхід, коли, окрім безпосереднього підрахунку кількості і огляду стану туристичних об'єктів, до уваги приймається і їх щільність на певній території та концентрація у відомих курортних районах. Для туристичних підприємств, що займаються організацією виїзного туризму, найпривабливішими є напрямки, які водночас є визнаними курортами і водночас максимально наближені, а ще краще – містять на своїй території видатні історико-культурні чи природні пам'ятки. Для приймаючої країни, з одного боку, вигідно зосередитись на розвитку декількох обраних районів, ніж планувати інфраструктуру, насамперед транспортну та засобів розміщення, на всій території; з іншого – ті об'єкти туристичного інтересу, які знаходяться за межами курортних областей, не отримують фінансування та поступово руйнуються або взагалі знищуються.

1) на прикладі будь-якої країни обґрунтуйте власні пропозиції щодо вирішення означеної проблеми.

2) вкажіть регіони (країни) із найбільшою кількістю туристичних ресурсів та країни із найвідомішими курортними районами. Які б з них ви запропонували туристу, що звернувся до вашого туристичного підприємства?

2. Теоретичні питання:

2.1. Надати характеристику рекреаційного потенціалу Франції з урахуванням вимог медичного та оздоровчого туризму.

2.2. Надати характеристику рекреаційного потенціалу Львівської області України з урахуванням вимог медичного та оздоровчого туризму.

2.3. Основоположні властивості компонентів рекреаційних систем.

3. Аналітичне завдання

Для визначення місця і ролі галузі туризму і відпочинку в територіально-господарській системі використовується показник питомої ваги безпосередньо зайнятих в обслуговуванні рекреаційних мігрантів в загальній кількості працюючих. Розрахуйте значення цього показника для певної території за наступних умов:

одноразова чисельність рекреантів – 400 осіб;

чисельність персоналу спеціалізованих і додаткових рекреаційних підприємств, орієнтованих лише на рекреаційне обслуговування – 150 осіб;

чисельність персоналу підприємств не рекреаційної спеціалізації, які обслуговують спільно рекреаційні і нерекреаційні галузі – 9 000 осіб;

чисельність постійного населення – 50 000 осіб;

чисельність персоналу, зайнятого обслуговуванням тільки місцевого населення – 6 000 осіб.

Вкажіть особливості формування ринку зайнятих в туристичній галузі в Україні. Які рекомендації щодо покращення поточного стану справ Ви могли б надати?

Затверджено на засіданні кафедри туризму, протокол № __ від __.__._____
 Зав. кафедри _____ Екзаменатор _____

Для підведення підсумків роботи студентів з навчальної дисципліни "Рекреаційні комплекси світу" виставляється загальна оцінка, яка враховує кількість балів за кожним видом контролю (максимум 60 за роботу семестру та 40 за результатами іспиту).

Підсумкова оцінка з дисципліни згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів університету в систему оцінювання за шкалою ECTS конвертується в підсумкову оцінку за шкалою ECTS та в оцінку за національною шкалою (табл. 11).

Таблиця 11

**Переведення показників успішності знань студентів
у систему оцінювання за шкалою ECTS**

Сума балів	Оцінка за шкалою ECTS		Оцінка за національною шкалою	
			екзамен, диференційований залік	недиференційований залік
90 – 100	Відмінне виконання	A	відмінно	зараховано
82 – 89	Вище середнього рівня	B	добре	
74 – 81	взагалі робота правильна, але з певною кількістю помилок	C		
64 – 73	непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	задовільно	
60 – 63	Виконання задовольняє мінімальні критерії	E		
35 – 59	Потрібне повторне перескладання	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	Повторне вивчення дисципліни	F		

12. Використана література

12.1. Основна

1. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні / В. Ф. Кифяк. — Чернівці : Зелена Буковина, 2003. — 324 с.
2. Кусков А. С. Рекреационная география / А. С. Кусков, В. Л. Голубева, Т. Н. Одинцова. — М. : Московский психолого-социальный институт, 2005. — 493 с.
3. Смаль І. В. Основи географії рекреації і туризму : навч. посібн / І. В. Смаль. — Ніжин: Вид. НДПУ ім. Миколи Гоголя, 2004. — 264 с.
4. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія : навчальний посібник / Н. В. Фоменко. — К. : Центр навчальної літератури, 2007. — 312 с.
5. Ярош М. В. Основы курортологии : учебное пособие / М. В. Ярош, В. М. Ефимова. — Симферополь : Антиква, 2010. — 396 с.

12.2. Додаткова

6. Александрова А. Ю. Международный туризм : учебник / А. Ю. Александрова. — М. : Аспект Пресс, 2004. — 470 с.
7. Анисимова Т. В. Становление экологической культуры личности будущего учителя в учебно-воспитательном процессе в вузе / Т. В. Анисимова // Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата педагогических наук. — М. : Аспект Пресс, 2002. — 21 с.
8. Бабарицька В. К. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення тур продукту : навчальний посібник / В. К. Бабарицька, О. Ю. Малиновська. — К. : Альтерпрес, 2004. — 288 с.
9. Баев Ю. А. Разнообразие ресурсов туристско-рекреационного потенциала Крыма / Ю. А. Баев // Культура народов Причерноморья. — 2001. — № 18. — Т. 2. — С. 31–32.
10. Білявський Г. О. Основи екології : підручник / Г. О. Білявський, Р. С. Фурдуй, І. Ю. Костюков. — 2-ге вид. — К. : Либідь, 2005. — 408 с.
11. Бовсуновская А. Я. География туризма : учебное пособие / А. Я. Бовсуновская. — Донецк : Наука и образование, 2002. — 214 с.
12. Бочелюк В. Й. Дозвіллєзнавство : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів / В. Й. Бочелюк, В. В. Бочелюк. — К. : Центр

навчальної літератури, 2006. – 208 с.

13. Вацеба В. Я. Туристичне країнознавство : конспект лекцій / В. Я. Вацеба. – Чернівці : Рута, 2003. – 32 с.

14. Веклич О. Урахування природного капіталу як базового компонента економічного розвитку України / О. Веклич, Т. Яхеєва // Економіка України. – 2004. – № 12. – С. 17.

15. Вольский В. В. Социально-экономическая география зарубежного мира / В. В. Вольский. – М. : Крон-Пресс, 1998. – 356 с.

16. Гальчинський А. С. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004 – 2015 роки) "Шляхом Європейської інтеграції" / А. С. Гальчинський, В. М. Геєць та ін. – К. : ІВЦ Держкомстату України, 2004. – 416 с.

17. Гудзевич А. В. Рекреаційно-туристичний потенціал Південно-східного Поділля / А. В. Гудзевич, Є. В. Любченко // Туристично-краєзнавчі дослідження. – К. : ЧП Кармаліта, 1999. – Вип. 2. – С. 237–248.

18. Гулич О. І. Екологічно збалансований розвиток курортно-оздоровчих територій: питання теорії і практики : монографія / О. І. Гулич. – Львів : ІРД НАН України, 2007. – 208 с.

19. Дмитриевский Ю. Д. Туристські райони світу : навчальний посібник / Ю. Д. Дмитриевский. – Смоленськ : СГУ, 2000.

20. Захарченко П. В. Модели экономики курортно-рекреационных систем : монографія / П. В. Захарченко. – Бердянск : Ткачук А. В., 2010. – 392 с.

21. Исаева Ю. В. Досуговая педагогіка : учебн. пособ. / Ю. В. Исаева. – М. : Флинта, НОУ ВПО "МПСИ", 2010. — 200 с.

22. Іванунік В.О. Концепції оцінки рекреаційно-туристичних ресурсів : навч. посібник / В. О. Іванунік. – Чернівці : Чернівецький національний університет, 2011. – 84 с.

23. Кабушкин Н. И. Менеджмент туризма : учебник / Н. И. Кабушкин. – Мн. : Новое знание, 2004. – 409 с.

24. Кепі Д. В. Зарубіжний досвід популяризації пам'яток археології та його використання для потреб туризму в Україні / Д. В. Кепі // Туристично-краєзнавчі дослідження. – К. : ЧП Кармаліта, 1999. – Вип. 2.– С. 540 – 549.

25. Кравців В. С. Науково-методичні засади реформування рекреаційної сфери : наукове видання / В. С. Кравців, Л. С. Гринів, М. В. Копач, С. П. Кузик. – К. : Вища школа, 2002. – 245 с.

26. Кусков А. С. Курортология и оздоровительный туризм : учебное пособие / А. С. Кусков, О. В. Лысикова. – Ростов н/Д : Феникс, 2004. – 320 с.
27. Лукьянова Л. Г. Рекреационные комплексы : Учебн. пособие / Л. Г. Лукьянова, В. И. Цыбух ; под общ. ред. В. К. Федорченко. – К. : Вища школа, 2004. – 346 с.
28. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) : навч. посібн. / О. О. Любіцева. – К. : Альтерпрес, 2006. – 430 с.
29. Мальска М. П. Основи туристичного бізнесу / М. П. Мальска. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 235 с.
30. Медична реабілітація в санаторно-курортних закладах ЗАТ "Укрпрофоздоровниця" / за ред. Е. О. Колесника. – К. : Видавець Купріянова О.О., 2004. – 304 с.
31. Основи курортології : посібник для студентів та лікарів / за редакцією М. В. Лободи, Е. О. Колесника. – К. : Видавець Купріянова О. О., 2003. – 512 с.
32. Панкова Є. В. Туристичне краєзнавство : навч. посібн. / Є. В. Панкова ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К. : Альтерпрес, 2003. – 351 с.
33. Петранівський В. Л. Туристичне краєзнавство : навч. посібник / В. Л. Петранівський, М. Й. Рутинський; [за ред. проф. Ф. Д.Заставного]. – К. : Знання, 2006. – 575 с.
34. Петрасов И. Экономико-географические предпосылки развития туризма в странах мира / И. Петрасов. – М. : Инфра-М, 2002. – 356с.
35. Преображенский В. С. Теория рекреологии и рекреационной географии / В. С. Преображенский, И. В. Зорин, В. А. Квартальнов та ін. – М. : Институт географии Российской академии наук, Российский международный институт туризма, 1992. – 178 с.
36. Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000 – 2015 роки : Закон України № 1989-III від 21.09.2000 р. // Відомості Верховної Ради. – 2000. – № 47. – С. 405.
37. Про курорти : Закон України // Відомості Верховної Ради. – 2000. – № 50. – С. 435.
38. Про народні художні промисли : Закон України № 2547-III від 21.06.2001 р. // Відомості Верховної Ради. – 2001. – № 41. – С. 199.
39. Про охорону культурної спадщини : Закон України № 1805-III від 8.06.2000 р. // Відомості Верховної Ради. – 2000. – № 39. – С. 333.
40. Про природно-заповідний фонд України : Закон України // Відомості Верховної Ради. – 1992. – № 34. – С. 502.

41. Про туризм : Закон України № 1282-IV від 18.11.2003 р. // Відомості Верховної Ради. – 2004. – № 13. – С. 180.
42. Про Червону книгу України : Закон України № 3055-III від 07.02.2002 р. // Відомості Верховної Ради. – 2002. – № 30. – С. 201.
43. Романов А. А. География туризма : учебное пособие / А. А. Романов, Р. Г. Сакаянц. – М. : Радянський спорт, 2004. – 464 с.
44. Рутинський М. Й. Географія туризму в Україні : навчально-методичний посібник / М. Й. Рутинський. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 160 с.
45. Руцак М. Ліси України: управління, експлуатація, відтворення / М. Руцак // Економіка України. – 1995. – № 6. – С. 18.
46. Сидоркина Н. Г. Человек и окружающая природная среда. Программно-методический комплекс для студентов колледжей / Н. Г. Сидоркина. – Оренбург : Издательство Оренбургского государственного университета, 2003. – 123 с.
47. Сокол Т. Г. Основи туристичної діяльності : підручник / Т. Г. Сокол ; за заг. ред. В. Ф. Орлова. – К. : Грамота, 2006. – 264 с.
48. Спиридонов И. А. Мировая экономика : учебное пособие / И. А. Спиридонов. – М. : Инфра-М, 2001. – 453 с.
49. Студенников И. В. О междисциплинарных исследованиях: к вопросу о содержании понятия / И. В. Студенников // Записки исторического факультета. – Одесса, 1995. – Вып. 1. – С. 46 – 65.
50. Товажнянський Л. Л. Управління природоохоронною діяльністю : навч. посібн. / Л. Л. Товажнянський, Ю. Г. Масікевич, В. Д. Солодкий та інш. – Харків: НТУ "ХПІ", 2002. – 304 с.
51. Туристична курортологія : конспект лекцій / [І. Д. Бойко, Л. А. Савранчук] ; Чернів. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича ; – Чернівці : Рута, 2007. – 115 с.
52. Управління регіональним розвитком туризму : навч. посіб. / за ред. В. Ф. Семенова. – Одеса. – Сімферополь : ВД "Аріал", 2012. – 340 с.
53. Філіпенко А. Державне сприяння розвитку депресивних і проблемних регіонів / А. Філіпенко // доповідь на семінарі "Проблеми і перспективи національної регіональної політики" Міжнародного центру перспективних досліджень від 25.02.2000 р. – С. 24.
54. Холловой Дж. К. Туристический бизнес / Дж. К. Холловой, Н. Тейлор ; пер. с англ. – 7-е изд. – К. : Знання, 2007. – 798 с.
55. Шулик В. В. Методичні проблеми формування регіональних рекреаційних систем (на прикладі Полтавської області) / В. В. Шулик //

Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата архітектури. – Харків: НТУ "ХПІ", 2001. – 21 с.

56. Gaydos Laura M. World Health Systems: Challenges and Perspectives, Second Edition / Bruce J. Fried, Laura M. Gaydos. – Hardbound, 2012. – 780 p.

57. Recreation and Leisure in Modern Society, Eighth edition / Daniel McLean, Amy Hurd, Nancy Brattain Rogers. – Sudbury, MA, United States. : Jones and Bartlett Publishers, 2008. – 370 p.

58. The Travel & Tourism Competitiveness Report 2009 / Editors Jennifer Blanke, Thea Chiesa. – Geneva, Switzerland : the publishing house of the World Economic Forum, 2009. – 525 p.

59. Yermachenko V. Y. Comparative analysis of the practice of tourism statistics in European Union and Ukraine / V. Y. Yermachenko, N. A. Dekhtyar // Tourism in terms of globalisation : peculiarities and prospects of development : Monography. – Kharkiv : PH "INZHEK", 2012. – 472 p. – Pp. 120–141.

12.3. Ресурси мережі Інтернет

60. Гудзь П. В. Методологічні основи дослідження розвитку курортно-рекреаційної економіки [Електронний ресурс] / П. В. Гудзь. – Режим доступу : [ariu.berdyansk.net / departments /conferences / 2005 / 02S. pdf](http://ariu.berdyansk.net/departments/conferences/2005/02S.pdf).

61. Державний реєстр нерухомих пам'яток України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : ukrainaincognita.com/rozdily/pamyatky/reestry-pamyatok.

62. Ієвлева В. П. Охорона нерухокої спадщини у сфері науки і техніки в Україні [Електронний ресурс] / В. П. Ієвлева. – Режим доступу : www.heritage.com.Ua/spadshina / nauka.

63. Офіційний сайт АТ "Укрпрофоздоровниця". – Режим доступу : <http://ukrzdrav.com/uk/about>.

64. Офіційний сайт Федерації профспілок України. – Режим доступу : <http://fpsu.pp.ua/pro-fpu/istoriya-fpu>.

65. Прасолов В. Из истории профсоюзного движения [Электронный ресурс]. В. Прасолов // Хранитель. – 2009 – Режим доступа : www.psj.ru/saver_magazines/detail.php?ID=16579.

66. Про впорядкування справи обліку та охорони пам'ятників архітектури на території Української РСР : Постанова Ради Міністрів Української РСР від 24.08.1963 р. № 970 [Електронний ресурс]. – Режим

доступу : zakon4.rada.gov.ua/laws/show/970-63-п.

67. Про затвердження переліку населених пунктів, віднесених до курортних : Постанова Кабінету Міністрів України № 1576 від 28.12.1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1576-96-п.

68. Про затвердження Програми розвитку туризму на 2002 – 2010 роки : Постанова Кабінету Міністрів України № 583 від 29.04.2002 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/583-2002-п.

69. Про Порядок нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель у межах населених пунктів) : Наказ Державного комітету України по земельних ресурсах № 19/16/22/11/17/12 від 27.01.2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0389-06

70. Розов Н. С. Социальная философия — это догма или оружие против догмы? [Электронный ресурс]. // Комплексный интеграционный проект СОРАН 2006 №7.4 Интеллектуальные трансформации: феномены и тренды. – Режим доступа : www.nsu.ru/filf/rozov/publ/antidogma.htm.

71. Романенко М. І. Освітня парадигма: генезис ідей та систем : монографія [Електронний ресурс]. / М. І. Романенко. – Режим доступу: www.doippo.iatp.org.ua/text/Rom-Monogr-Paradigma.htm.

72. A major change in human evolution. The Association for Industrial Archaeology [Electronic resource]. – Access mode : industrial-archaeology.org/aba86.htm

73. Agenda 21 [Electronic resource]. – Access mode : www.un.org/esa/dsd/agenda21/

74. Didukh Y. P. Red Data Book of Ukraine. Vegetable Kingdom. Afterword / Y. P. Didukh [Electronic resource]. – Access mode : www.degruyter.com/view/j/biorc.2010.19.issue--1/v10119-010-0017-z/v10119-010-0017-z.xml

75. European Spas Internet Portal. – Access mode : www.visitspas.eu/

76. Global status report on noncommunicable diseases 2010 / The World Health Organisation. – Geneva : WHO Press. – 176 p. [Electronic resource]. – Access mode : www.who.int

77. Health Care System Profiles / The Commonwealth fund. – Access mode : www.commonwealthfund.org/Resources/2008/Mar/Health-Care-System-Profiles.aspx

78. International Year of Ecotourism Initiative [Electronic resource]. – Access mode : www.planeta.com/ecotravel/tour/year.html
79. ISO standards for tourism and related services [Electronic resource]. – Access mode : www.iso.org/iso/home/store/catalogue_tc/catalogue_tc_browse.htm?commid=375396&published=on&development=on
80. IUCN Red List Categories and Criteria. Version 3.1 [Electronic resource]. – Access mode : intranet.iucn.org/webfiles/doc/SSC/RedList/redlistcatsenglish.pdf
81. Kamau Akili. Sustainable Tourism [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.scsoft.de/et/et2.nsf/KAP2View/37CD1E91D9EAD34D052568C1004D44F9>.
82. Key components of a well functioning health system / The World Health Organisation [Electronic resource]. – Access mode : www.who.int
83. Lorenz K. Do You Want More Time Off? / K. Lorenz [Electronic resource]. – Access mode : msn.careerbuilder.com/Article/MSN-1439-Flexwork-Freelance-and-PT-Do-You-Want-More-Time-Off/?pf=true.
84. Making Tourism More Sustainable : A Guide for Policy Makers / UNEP, UNWTO. – Madrid. – 2005. – 222 p. [Electronic resource]. – Access mode : www.unep.fr/scp/publications/details.asp?id=DTI/0592/PA
85. Online dictionary of medical terms. – Access mode : www.medterms.com/script/main/art.asp?articlekey=5288.
86. Our Common Future / the Brundtland Commission report [Electronic resource]. – Access mode : www.un-documents.net/wced-ocf.htm.
87. Samosiuk I.Z. Basic principles of the combined and united use of therapeutic physical factors / I.Z. Samosiuk [Electronic resource]. – Access mode : sankurort.ua/en/4/22/54/.
88. Shah A. Health Care Around the World / Anup Shah // Global Issues. – 22 Sep. 2011. – Web. 05 Feb. 2013 [Electronic resource]. – Access mode : www.globalissues.org/article/774/health-care-around-the-world
89. Sustainable Development of Tourism Bulletin / The World Tourism Organisation. – February 2011. – №19 [Electronic resource]. – Access mode : dtxqt4w60xqpw.cloudfront.net/sites/all/files/pdf/e-bul19en.pdf
90. Sustainable Tourism Development Programme / The world Tourism Organisation. – Access mode : sdt.unwto.org/en/content/about-us-5
91. The official site of the "Tourism Concern" group. – Access mode : www.tourismconcern.org.uk/
92. The official site of the Global Sustainable Tourism Council. –

Access mode : <http://www.gstcouncil.org/>

93. The official site of the State Statistics Service of Ukraine. – Access mode : www.ukrstat.gov.ua.

94. The official site of the World Bank. – Access mode : www.data.worldbank.org.

95. The official site of the World Health Organisation. – Access mode : www.who.int

96. The official site of the World Tourism Organisation. – Access mode : www.unwto.org

97. The official site of the World Travel and Tourism Council. – Access mode : www.wttc.org.97

98. The United Nations Conference on Environment and Development (UNCED). – Access mode : [www.worldsummit2002.org/ index.htm?http://www.worldsummit2002.org/guide/unced.htm](http://www.worldsummit2002.org/index.htm?http://www.worldsummit2002.org/guide/unced.htm).

99. The world health report 2008 : primary health care now more than ever / The World Health Organisation. – Geneva : WHO Press. – 148 p. [Electronic resource]. – Access mode : www.who.int

100. Tour Operators' Initiative for Sustainable Tourism Development [Electronic resource]. – Access mode : www.toinitiative.org/

101. Tourism concern action for ethical tourism [Electronic resource]. – Access mode : www.tourismconcern.org.uk/principles-and-definitions.html.

102. Ukraine Economic Impact Report 2012 [Electronic resource]. – Access mode : www.wttc.org

103. UNWTO Tourism Highlights. 2012 edition [Electronic resource]. – Madrid : The World Tourism Organization, 2012. – 16 p. – Access mode : mkt.unwto.org/en/publication/unwto-tourism-highlights-2012-edition

104. Weber A. Burnout syndrome: a disease of modern societies? / A. Weber, A. Jaekel-Reinhard // Occup. Med. – 2000. Vol. 50. – №7. – Pp. 512 – 517 [Electronic resource]. – Access mode : occmmed.oxfordjournals.org/

105. World Economic Impact Report 2012 [Electronic resource]. – Access mode : www.wttc.org

106. World Health Statistics 2012 / The World Health Organisation. – Geneva : WHO Press. – 180 p. [Electronic resource]. – Access mode : www.who.int

106. World Health Statistics 2012 / The World Health Organisation. – Geneva : WHO Press. – 180 p. [Digital issue]. – Access mode : www.who.int

Зміст

Вступ	3
1. Кваліфікаційні вимоги до студентів	5
2. Тематичний план навчальної дисципліни	8
3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами	9
4. Плани лекцій	16
5. Плани семінарських занять	18
6. Плани практичних занять	20
7. Самостійна робота студентів	21
7.1. Питання для самостійного опрацювання	22
8. Контрольні запитання для самодіагностики	24
9. Індивідуально-консультативна робота	28
10. Методики активізації процесу навчання	28
11. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів	31
11.1. Порядок поточного оцінювання знань студентів	31
12. Рекомендована література	45
12.1. Основна	45
12.2. Додаткова	45
12.3. Ресурси мережі Інтернет	49

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"РЕКРЕАЦІЙНІ КОМПЛЕКСИ СВІТУ"
для студентів напряму підготовки
6.140103 "Туризм"
усіх форм навчання**

Укладачі: **Єрмаченко** Володимир Єгорович
Зима Олександр Григорович
Дехтяр Надія Анатоліївна
Алдошина Марія Володимирівна

Відповідальний за випуск **Єрмаченко В. Є.**

Редактор **Бутенко В. О.**

Коректор **Бутенко В. О.**

План 2014 р. Поз. № 234 ЕВ. Обсяг 54 стор.

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи

Дк № 481 від 13.06.2001 р.

